

SLOVENSKI VESTNIK

CELOVEC
TOREK
13. DEC.
1988

Letnik XLIII.
Štev. 60 (2420)

Izhaja v Celovcu
Erscheinungsort
Klagenfurt
Poštni urad 9020
Celovec
Verlagspostamt
9020 Klagenfurt

Cena: 7 šil.
700 din
P. b. b.

Zwitter (SJK) svaril pred vstopom v ES

Poziv Janka Zwittera, odbornika Skupnosti južnokoroških kmetov, naj se Kmetijska zbornica izreče proti vstopu Avstrije v Evropsko skupnost, je ostal brez pravega odmeva, čeprav je Zwitter nazorno orisal vse negativne posledice, ki bi jih vstop povzročil. Poudaril je, da bi bili kmetje po najnovejših znanstvenih ugotovitvah najbolj prizadeta poklicna skupina, saj bi bili tudi izpostavljeni zelo hudemu pritisku na agrarne cene, ki se v ES ne bi zvišale, temveč stalno padale. Pravitako so znanstvene študije dognale, da bi se število kmetov v Avstriji močno zmanjšalo, ker avstrijski kmetje (predvsem manjši) ne bi mogli slediti s proizvodnjo.

Zwitter je Kmetijski zbornici predložil tudi tako resolucijo, toda ostali kmečki zastopniki si očitno niso pripravili delati skrbi o grozečih posledicah vstopa v ES. Resolucija torej ni bila sprejeta, pa čeprav so tudi kmetje, organizirani v socialistični stranki, vsaj kritizirali, da se razprava o vstopu v ES vodi vse premalo poglobljeno. Zwitter je na obnčnem zboru zahteval podporo nanovo ustanovljeni Kmečko-izobraževalni skupnosti, ki bo skrbela tudi za dvojezično izobraževanje kmetov.

Pri Šoštarju že dolgo niso imeli tako polne dvorane kot pri sobotni krstni predstavitvi kasete podjunskega ansambla „4J“.

Nad tristo pretežno mladih poslušalcev je pozorno sledilo glasbi Janeza Gregoriča, Pepeja Kropa, Jurija Opetnika in Janka Smrečnika. „Nočemo samo zabavati, pesmi naj zbudijo razmišljanje, kritičnost“, je poslušalcem dejal Pepej. „Zdrami se“ je eden izmed naslovov, ki jih lahko slišite na kaseti; o usodi Donave, Rena in Save poje druga. Opevajo tudi avto (ta simbol zasmrjevanja zraka) – avto iz čokolade. Posebno velik aplavz je požela pesem Bettine Wegener (Sind so kleine Hände), ki zahteva več nežnosti v odnosu do otrok. Aranžmaji pesmi (Janez Gregorič) so pretežno občuteni, mehki, zadržani, kar pa ne pomeni, da se skupina utaplja le v trpkih razmišljanjih. Kabaret na račun konkurence med „Slovenskim vestnikom“ in „našim tednikom“ („jaz sem večji“... jaz pa debelejši“) in na račun novega dialoga („novi katalog..?“) in še Kärntnerlied poslušalcem niso izvabili samo posmeha temveč tudi glasen smeh. Zaključek? Napredek! Kasete stane 130 šilincov.

K. Smolle v parlamentu: Tovarno Obir zapreti...

Medtem ko se Slovenija čili o parlamentarni razpravi o državnem proračunu za leto 1989, da je „zahteval zaprtje obeh celuloznih tovarn na Koroškem – Obirja in St. Magdalena“ (glej faksimile desno).

Kot nam narekuje novinarska dolžnost, smo se pri uredništvu „Wiener Zeitung“ informirali o pravilnosti te informacije. Urednik, ki je napisal ta članek, nam je potrdil pravilnost članka in še dodal, da uredništvo tudi ni

prejelo nobene zahteve za popravek oz. dodatek glede Smollejeve izjave.

P.S.: O dvojni Smollejevi igri najbolj dokumentira članek v „našem tedniku“ z dne 5. avgusta 1988, stran 1: Pod naslovom „Smolle: Tudi za Obir bo treba najti rešitev!“ namreč le-ta poziva k „skupni solidarnostni akciji“ za obstoj „Obirja“. Točno štiri mesece po pozivu pa ista oseba v avstrijskem parlamentu zahteva zaprtje Obirja.

Abg. Smolle (G) warnte vor den katastrophalen umweltpolitischen Auswirkungen der österreichischen Zellstoffproduktion. Täglich würden etwa 100 Tonnen chlorierter Kohlenwasserstoffe in Österreichs Flüsse geleitet, ebenso gelangten die hochgiftigen Dioxine und auch das schädliche Chloroform in die Gewässer. Smolle verlangte die Schließung der beiden Kärntner Zellstoffwerke Obir und St. Magdalena.

Abg. Smolle (G) warnte vor den katastrophalen umweltpolitischen Auswirkungen der österreichischen Zellstoffproduktion. Täglich würden etwa 100 Tonnen chlorierter Kohlenwasserstoffe in Österreichs Flüsse geleitet, ebenso gelangten die hochgiftigen Dioxine und auch das schädliche Chloroform in die Gewässer. Smolle verlangte die Schließung der beiden Kärntner Zellstoffwerke Obir und St. Magdalena.

Kje je

kika

?

Gledališki praznik v Celovcu

Kršanska kulturna zveza je za svoj tradicionalni dan gledališča, 8. decembra povabila na gostovanje ansambel Stalnega slovenskega gledališča iz Trsta. V celovškem Mestnem gledališču so tržaški gledališčniki z uspehom in ob navdušenju številnega občinstva uprizorili Cankarjevo dramo Kralj na Betajnovi. Na sliki je tudi prizor z imenovane predstave, o kateri obširneje poročamo na 4. in 5. strani.

Slika: Kokot

DANES

VESTNIKOV VEČER

S serijo občinskih portretov Slovenski vestnik povezuje tudi predstavitve časopisa širši javnosti. Tokrat vas vse občane Globasnice vabimo na „Vestnikov večer“, ki bo danes, v torek, 13. 12. ob 19. uri v gostilni „Juenna“.

LESERABEND

Nach dem erfolgreichen Start der „Vestnik-Leserabende“ in Ferlach, lädt die Redaktion des „Slovenski vestnik“ alle Gemeindebürgerinnen und -Bürger von Globasnitz zum Leserabend herzlich ein. Kommen Sie, diskutieren Sie mit uns, lernen Sie uns kennen! Heute, 13. 12. 19 Uhr, Gasthof „Juenna“.

H. Harrich mora čakati

Članica predsedstva koroških zelenih Holda Harrichova, ki je predvidena da nasledi Herberta Fuxa kot državna poslanka v avstrijskem parlamentu, mora še čakati. Kot smo včeraj dopoldne izvedli od zelenega kluba na Dunaju, Fux svojo odstopno izjavo še vedno ni podpisal, tako da Harrichova še ne more zasesti njegovega poslanskega mesta.

Memorandum: „Nič brez Koroške...“

Minister Neisser in predsednik koroške ÖVP Scheucher sta na tiskovni konferenci v Celovcu poudarila, da se v zvezi z memorandumom ne bo nič zgodilo brez pristanka koroške ÖVP. Scheucher se je že izrekel proti dvojezični trgovski akademiji in posredno označil slovensko gimnazijo kot „geto-šolo“.

Ozrmo se nekako 12 let nazaj! Takrat, 7. julija 1976, je avstrijski parlament soglasno sprejel Zakon o narodnih skupnostih in s tem sklepom klonil pred zahtevami koroških strank, med katerimi je bila najglasnejša in najbolj radikalna svobodna-

KOMENTAR

dr. FRANCIJA ZWITTRA

NI VZROKA ZA VSTOP V SOSVET

ška, ki je propagirala in končno uveljavila heimatdienstovska nacionalistična stališča. Srce in jedro tega manjšini nenaklonjenega, restriktivnega zakona je bila in je tudi še sedaj predvidevana ustanovitev tako imenovane „manjšinskega sosveta“, katerega pristojnost je omejena na to, da ga vlada lahko „poslušajo“ preden sprejme nove manjšinskopolitične akcije. Ta zakon je upravičeno naletel na enoten in skupen odpor koroških Slovencev in prek njih vse avstrijske demokratične javnosti.

Kaj se je spremenilo od takrat? Nič v korist, marsikaj pa v škodo slovenski narodnosti skupnosti. Glasbena šola je slej ko prej pred finančnim kolapsom, ker ne dobiva niti groša deželne ali zvezne podpore; trgovska akademija ne obstaja niti na papirju, čeprav nekateri govorijo obratno; ustanovitev dvojezične ljudske šole v Celovcu bo še leta pobožna želja celovških Slovencev; napovedana dvajsetminutna slovenska televizijska oddaja med kosilom in športnimi oddajami ob nedeljah je kvečjemu posmeh kulturnim potrebam Slovencev na medijskem področju. In še posebej: narodnopolitična klima na Koroškem je zastrupljena kot vedno: glej obrekovanja in poskuse kriminalizacije članov celovške univerze in/ali posameznikov iz vrst manjšine.

Po drugi strani smo bili letos priča najhujšim in hkrati uspešnim napadom sovražnih sil na naše pravice: Uvedli so ločitveni šolski model, predstopnjo dokončnega izbrisa dvojezičnega šolstva na Koroškem. Ta napad bi morda lahko preprečili, v njegovih posledicah pa bi ga vsaj lahko omilili, če ne bi – in to naj bo povsem jasno izrečeno – vse zaljubljeni slovenski politik s popolnoma odvečnim dviganjem svoje tace v avstrijskem parlamentu čez noč razbil solidarnostno gibanje, razcepil slovenski osrednji organizaciji ter globoko

zmedel koroško slovensko prebivalstvo, in mu hkrati s svojim ravnanjem dokončno izbil iz rok vsakršno iniciativo. In zdaj zadnji višek njegove modrosti: vstop v sosvet, da rešimo, kar se še rešiti da.

V sosvetu se dejansko ne da ničesar rešiti; to so že davno tega spoznali gradiščanski Madžari – kot to ugotavlja tudi poročilo Avstrijske rektorske konference o položaju narodnih skupnosti v Avstriji –, ki za svojo državljansko pridnost dobivajo nekaj stotisoč šilingov letno, vendar morajo njihovo porabo prav v okviru sosveta opravičevati zveznemu kanclerstvu. Tako so jim npr. očitali, da so madžarski otroški folklorni skupini podarili bonbončke, ki so bili polnjeni z alkoholom; zagovarjati so morali tudi nakup knjige o Mariji Tereziji za svojo knjižnico, ker ta menda nima opravka z madžarsko narodno skupnostjo – vendar so uradnikom zveznega kanclerstva končno le dopovedali, da je bila Marija Terezija tudi kraljica Ogrov in ne samo avstrijska cesarica.

Za taka in podobna čevkanja na dunajskem Ballhausplatzu pa nam bi moralo biti škoda časa, narodni ponos previsok.

Sosvet v sedanji obliki koristi edinole avstrijskemu mednarodnemu ugledu: Brž ko bi bili Slovenci v njem, bi imela avstrijska vlada na tozadevna, njej neprijetna vprašanja blesteč odgovor, da se v pristojnih, zakonitih organih pogaja z zastopniki manjšine. In mednarodna javnost bi bila pomirjena.

Z vstopom v sosvet bi se odpovedali enemu zadnjih nam preostalih adutov v samostojni manjšinski politiki. Pogajanja z vlado o konkretnih vprašanjih so potrebna bolj kot kdajkoli, za brezvezne diskusije v inštitucionaliziranem sosvetu pa ni vzroka.

Doslej smo koroški Slovenci preživeli v uporniškem in ne kvistlinškem duhu in tako homo doživeli tudi bodočnost.

Sodelovanje...

Ob obisku delegacije Slovenske skupnosti iz Trsta pri KEL, NSKS in KKZ je tajnik SSK Ivo Jevnikar izjavil, da slovenska narodna skupnost v Italiji kljub Londonskemu memorandumu in Osimskemu sporazumu izgublja na veljavi. Ob obisku sta se SSK in NSKS domenila tudi za povečano sodelovanje na politični in kulturni ravni.

Ljudski šoli Šenlipš in Žitara vas (slika) brez napisa.

V Žitari vasi si ne upajo

Čeprav je žitarski mandat Enotne liste Tine Hribernik občinski svet spomnil na besede zveznih politikov, ki so hvalili Smollejevo odločitev in zagotavljali spoštovanje slovenskega jezika, žitarski občinski svet ni bil za dvojezične napise na ljudskih šolah v Žitari vasi in Šentlipšu. Na občinski seji 6. 12. je 16 mandatarjev SPÖ, ÖVP in FPÖ soglasno (čeprav ni veljala klubska obveza) zavrnilo predlog Enotne liste. Niti en mandatar ni bil pripravljen zagovarjati napis, ki bi šolarje učil spoštovanja obeh narodnosti v deželi. Petek (ÖVP) je dejal, da je proti vsakršnemu napisu na šoli, tudi nemškemu, da je debata zaključena, sedaj mora biti mir. SPÖ je k tej temi molčala.

Na občinski seji je bil soglasno sprejet dodatni proračun za leto 1988, ki obsega 3.117 milj. šil., 550.000 šil. je bilo zemljiškega davka, 100.000 šil. iz sredstev finančne izravnave, 220.000 pa podpore za poravnava škode, ki je

nastala ob neurjih pred dvema leti. Pri izdatkih pa gre za fond za bolnice skoraj 900.000 šil. Skupni proračun za leto 1988 znaša 25,5 milj. šil. Za ureditev podzemskih jam v Obirju bo Žitara vas prispevala 100.000 šil. športniki v Rikarji vasi bodo dobili materialno podporo za vodovod v višini 80.000 šil.

Karel Smolle o manjšinah

Državni poslanec Zelene alternative Karel Smolle je v ponedeljek na prireditvi kluba „Tre popoli“ v Celovcu predaval o temi „Manjšine v prostoru Alpe-Jadran“ ter o listini Evropskega sveta za zaščito manjšin.

Pred skoraj praznim avditorijem – bilo je le nekaj nad deset ljudi – je Smolle pozitivno ocenil predlagano listino Evropskega sveta in ob tem dejal, da manjšinske pravice koroških Slovencev skoraj na nobenem področju ne dosejajo standarda, ki je za-

Dunaj: odkrili spominsko ploščo v spomin žrtvam nacizma

Spominsko leto 1988 se sicer nagiba h koncu; da pa so diskusije in razmišljanja o tem usodnem letu za avstrijsko zgodovino potrebna tudi naprej in ne smejo prenehati z letošnjim silvestrom, je tudi zahteva širokih slojev mladine.

Učenci dunajske „Radetzky-gimnazije“ so pod umetniškimi vodstvom našega rojaka mag. Jožeta Boschitza oblikovali spominsko ploščo za žrtve njihove šole iz let 1938–1945. Odkritja te umetniško in vsebinsko zelo posrečene spominske plošče so se udeležili številni častni gostje, med njimi tudi predsednik dunajskega mestnega šolskega sveta Matzenauer.

Jože Boschitz je že dolga leta priljubljen učitelj umetnosti na nekdanji dunajski „Judenschule“ (tako se je uradno imenovala nekaj mesecev po „priključitvi“), ki jo je obiskoval tudi najprominentnejši še živeči učenec Bruno Kreisky. F.Z.

Didaktičnim delavnicam je treba vnesti vsebino!

Učiteljska konferenca na ljudski šoli v Žitari vasi se je ukvarjala tudi z uvedbo in vodenjem didaktičnih delavnic na nekaterih dvojezičnih šolah na južnem Koroškem. V tej zvezi je ugotovila „slabe izkušnje iz dosedanjih ustnih dogovorov“ in zato zdaj Centru za šolske poizkuse v Celovcu pismeno posreduje konkretne predloge za učinkovitejše delo teh delavnic.

V pismu odgovornemu za didaktične delavnice dr. Dietru Antoniju učiteljska konferenca navaja naslednje pogoje za uspešnejše in vsebinsko zadovoljivo vodenje didaktičnih delavnic:

- Zagotovljena mora biti prostovoljnost sodelovanja učiteljev (tudi drugih razrednih učiteljev)
- dvojezični vodja didaktične delavnice za eno leto naj se predlaga in izvoli po demokratičnem principu
- enako pravilo naj velja tudi za znanstvenega spremljevalca didaktične delavnice
- znanstveni spremljevalec naj ima delovno nalogo, da

preverja, v koliko so izdelani učni pripomočki uporabni za pouk in učiteljem svetuje v pedagoško-didaktičnih vprašanjih.

- Naloge in obseg dela vodje didaktične delavnice morajo biti jasno določene
- Glavni cilji: a) izdelava učnih pripomočkov za pouk v dvojezičnih ljudskih šolah, b) preučevanje vključevanja in delovnih nalog drugega učitelja – preizkušnje pedagoško-didaktično sprejemljivih možnosti
- didaktične delavnice naj bodo ob potrebi dostopne
- vključevanje staršev pri razmnoževanju učnih pripomočkov

- izmenjava izkušenj z drugimi didaktičnimi delavnicami
- vpogled v financiranje (plačilo znanstvenega spremljevalca, plačilo vodje, povračilo potnih stroškov, pavšalna vsota za nakup materiala za izdelavo učnih pripomočkov itd.)
- jasno dovoljenje za uporabo primernega prostora
- dvojezični razpis (nemško in slovensko!)

Učiteljska konferenca na ljudski šoli v Žitari vasi, kjer tudi nameravajo uvesti didaktično delavnico, je oblikovala teh dvanajst pogojev. Ta načela ustrezajo tudi želji velike večine učiteljev, ki poučujejo na dvojezičnih šolah na južnem Koroškem, pravtako pa upoštevajo tudi pedagoško-didaktične potrebe dvojezičnih šol.

Razvoj slovenskega gospodarstva na Koroškem je v veliki meri odvisen tudi od pravočasnega pridobivanja kvalificiranih sodelavcev in sodelavk. Zato Slovenski znanstveni inštitut in slovenski domovi vabijo na

informacijski večer

ki bo 13. decembra ob 19.30 uri v Mladinskem domu SŠD.

Kdor se bori, lahko izgubi – kdor se ne, je že izgubil!

Uvodna misel dobiva prav v šolskem vprašanju svojo ponovno potrditev. Ko je avstrijski parlament sklenil ločevalni šolski model, je sprejel tudi sklep, da naj bi komisija prosvetnega ministrstva spremljala „šolsko reformo“ in po treh letih podala parlamentu ustrezno poročilo. S tem se je ustvaril vtis, da ločevalni zakon še ni dokončen in da ga bo možno po treh letih še spremeniti. Tudi med narodno skupnostjo so se našli taki, ki so ustvarjali vtis, da bo spremljevalna komisija lahko še kaj spremenila. Toda kaj se je zgodilo? Koroške stranke so si ustvarile dva vzvoda, ki naj bi preprečila vsako spremembo ločevanja. Na eni strani so uspele z zahtevo, da tudi stranke lahko vključijo svoje zastopnike v komisijo, kar ne pomeni nič drugega, kot da hočejo imeti kontrolo nad delom komisije. Po drugi strani pa so še dodatno aktivirale tako imenovano koroško pedagoško komisijo, ki je svoje „pedagoške sposobnosti“ že dokazala, ko je izdelala ločevalni pedagoški model. To pa pomeni, da ima Koroška v primeru, da bi dunajska komisija (proti pričakovanju) prišla do takih zaključkov, ki ne bi ustrezali predstavam koroških strank, svojo „strokovno instanco“, ki bo „dokazala“, da se je ločevalni model vendarle „uveljavil“.

Zato je vsekakor umestno vprašanje, ali je pametno še sodelovati v komisiji, katere namen je očitno ustvariti vtis strokovnega obravnavanja šolskega vprašanja, v resnici (vsaj izkušnje nas tako učijo) pa v njej odločajo politični mandatarji koroških strank.

Na vsak način pa mora strokovna komisija pedagoškega združenja nadaljevati s svojim delom in avstrijski in mednarodni strokovni javnosti objasniti prakso ločevanja po jezikovnih kriterijih. Če tega ne bomo storili, so vrata v nadaljnje ločevanje in izpodkopavanje dvojezičnega izobraževalnega sistema odprta.

Torej ne smemo storiti enake napake kot po letu 1958/59, ko smo dejansko opustili vsakršno dejavnost na področju dvojezičnega šolstva, kar je še dodatno opogumilo nemški nacionalizem v gonji za ločevanje.

Torej velja: Kdor se bori, lahko izgubi – kdor pa se ne, je že izgubil!

En Slovenec – en glas?

V eni izmed zadnjih števil „nt“ je objavljena – v smislu razprave osrednjega odbora NSKS – misel po poenotenju obeh osrednjih političnih organizacij koroških Slo-

venec in sicer pod geslom „En Slovenec – en glas“. Potemtakem naj bi „vsi Slovenci soodločali“ o politiki in ne samo „ena ali dve organizaciji“. Verodostojnost takih predlogov merimo na podlagi dosedanje prakse. In pri tem zbode v oči, da niti državni poslanec Zelene-alternative niti NSKS nista vprašala koroške Slovence, ali naj dasta svoj pristanek ločevalnemu šolskemu modelu. Okoli 1500 Slovencev in nemško govorečih se nas je 28. 11. 1987 v Mladinskem domu v Celovcu jasno izreklo proti vsakršni obliki ločevanja. Nič manj ljudi se je nekaj dni za tem že drugič na lastne stroške peljalo demonstrirati proti ločevanju na Dunaj. Zakaj NSKS ni vprašal te ljudi, ali se strinjajo, da Smolle pristane na ločevalni zakon?

Podobno je z vprašanjem sosveta. Na ničkoliko zborovanjih in demonstracijah v preteklih letih smo se koroški Slovenci izrekli proti Zakonu o narodnostnih skupinah in s tem tudi proti vstopu. Zakaj je NSKS odločitev o vstopu v sosvet sprejel v najožjem krogu, ne da bi upošteval „En Slovenec – en glas“?

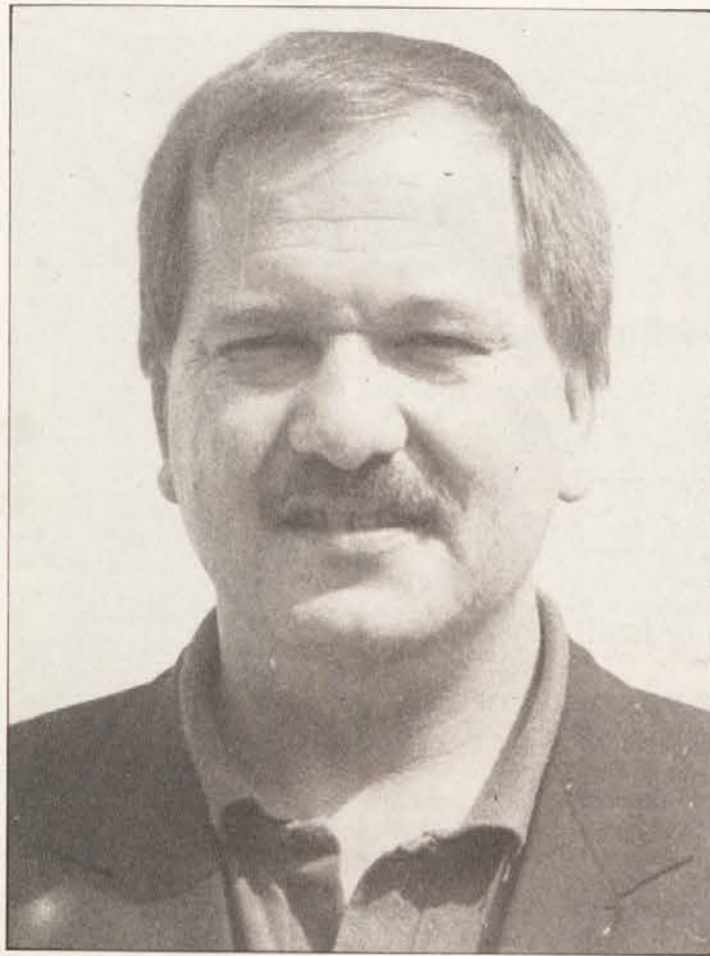
Ob šolskem vprašanju in ob vprašanju sosveta je NSKS imel vse možnosti dokazati, kako misli glede demokratičnosti svojih odločitev.

V obeh primerih je odločala le „sveta trojica“ NSKS. O tem, da bi sklicali kak občni zbor ali kaj podobnega sploh niso pomislili. V primerjavi s to prakso je Gorbačov v resnici že pravi demokrat!

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem se zaveda dejstva, da bo le enotna in borbena narodna skupnost sposobna kljubovati nemškonalionalnim napadom in si izboriti tiste pravice, ki ji gredo po 7. členu ADP.

Zato je občni zbor ZSO že leta 1985 sprejel akcijski program, v katerem predlagamo poenotenje vseh tistih služb in inštitucij, ki so izven idejnopolitičnega razmišljanja. Tedaj smo predlagali združitve informacijskih služb, osamosvojitve Slovenskega znanstvenega inštituta, združitve časopisov SV in NT ipd. Že pred tem pa je Slovenska prosvetna zveza sprožila debato o poenotenju obeh kulturnih organizacij. Na žalost moramo ugotoviti, da so vse te pobude pri NSKS naleteli na več ali manj gluha ušesa.

Slovenska narodna skupnost danes potrebuje enotnost v politični strategiji in taktiki, kajti nobena skupna organizacija nam nič ne pomaga, če bo pristajala na zakone, ki so naperjeni proti manjšini. Nič nam ne bo pomagalo, če se bo njeno vodstvo ob pomembnih odlo-

Dr. Marjan Sturm – tajnik ZSO

čitvah pozvižgalo na mnenje svoje baze. Zato predlagamo, da je potrebno ustvariti enotnost v najosnovnejših političnih zahtevah in pogledih kot pogoj za kakršnokoli poenotenje organizacijskih struktur.

Tak proces poenotenja politično-programskih stališč pa mora teči iz baze in ne obratno. Predvsem pa mora potekati demokratično. Praksa NSKS v šolskem vprašanju ter v vprašanju sosveta pa to prav gotovo ni.

Zato bi moral biti prvi korak k poenotenju političnih stališč zborovanje, na katerem bi bili povabljeni vsi koroški Slovenci, ki želijo sodelovati, na katerem bi zborovalci po načelu „En Slovenec – en glas“ odločili, ali je bilo pravilno, da je Smolle v parlamentu glasoval za ločevalni šolski zakon ali ne. Pravtako bi na tem zborovanju po enakem načelu lahko sklepali o tem, ali vstopimo v sosvet ali ne.

Sklepi takega zborovanja bi bili obvezujoči za obe osrednji organizaciji koroških Slovencev. Nato pa bi morali ponovno začeti resno razpravljati o našem predlogu glede združevanja in poenotenja servisnih služb in inštitucij kot je npr. združitve časopisov ipd.

Sosvet

Osrednji odbor NSKS je sklenil pozvati stranke „naj imenujejo svoje zastopnike v sosvet, ki naj se konstituira tudi brez ZSO“. Zgodovinski primer: Bivši predsednik ZSO dr. Franci Zwitter se je leta 1977 izrekel za vstop v sosvet. Ker pa se je tedaj tudi Narodni svet koroških Slovencev odločno izrekel proti, je dr. Zwitter zaradi enotnosti slovenske narodne skupnosti ta svoj predlog umaknil.

Danes pa je tako, da NSKS išče zaveznitvo s strankami

in jih celo poziva k nezakonitemu postopanju. Vsak pravniški pripravnik ve, da je nezakonito, če bi NSKS zasedel tudi mesta, ki pripadajo Zvezi slovenskih organizacij na Koroškem. Toda mimo pravne plati je človek zgrozen nad dejstvom, da NSKS pozablja na – v naši zgodovini stokrat preverjeno izkušnjo, da je slovenska narodna skupnost kolikor toliko pomembna samo tedaj, če nastopa enotno vsaj v najosnovnejših narodnopolitičnih vprašanjih. NSKS se je sam odločil za brezpogojni vstop. Zato je absurdno govoriti o tem, da sosvet blokira ZSO.

ZSO bo svojo odločitev sprejela na najširši podlagi in tedaj, ko bodo razčiščena vprašanja okrog štirih točk in nekatera vprašanja v zvezi z Zakonom o narodnostnih skupinah. Da bi pa NSKS zasedel mesta ZSO, pa je pravno nemogoče.

Volitve

Zveza slovenskih organizacij na Koroškem za naslednje deželnozborske volitve ne more priporočati tiste stranke, ki so glasovale za ločevalni šolski model. Koroška enotna lista se do danes ni distancirala od svojega predsednika, ki nosi vso odgovornost za razcep narodnostnega gibanja in ki je v parlamentu glasoval za ločevalni zakon.

Zato dvomimo, da bodo koroški Slovenci in tudi nemško govoreči Korošci množično sledili volilni zvezi KEL/ZAL. Hkrati pa tudi še druga skupina, ki izhaja iz Komiteja za obrambo dvojezične šole na Koroškem, pripravljata platformo za volilni nastop.

Ko bo ta skupina objavila svoj program in svoje kandidate, bo ZSO k temu zavzela svoje stališče.

Slovenija: RK SZDL o položaju Slovencev

LJUBLJANA. Uporabili bomo vsa dovoljena sredstva za podporo in pomoč Slovencev v Avstriji, je v sklepni besedi po razpravi o položaju slovenske narodnostne skupnosti v Avstriji pretekli torek poudaril predsednik RK SZDL Slovenije Jože Smole. V trajnem interesu države matičnega naroda in SFRJ je namreč, da kar najbolj skrbi za narodne manjšine. Pri tem dejstvo, da smo v gospodarskih in drugih kriznih težavah, ne sme biti ovira za našo angažiranost.

Slovensko narodnost imamo za subjekt, dolžnost matice pri tem je pomagati, ne pa arbitrirati, vmešavati se neposredno. Pač pa, je nadaljeval Smole, imamo pravico tudi svetovati, predlagati. In naša želja je, da bi obe organizaciji koroških Slovencev kljub sicer normalnim razlikam v pogledih dosegli kolikor mogoče veliko akcijske enotnosti.

Po drugi strani, sodi Smole, jugoslovansko prizadevanje za enakopravno vključevanje v napredne evropske tokove povečuje tudi možnosti za narodne manjšine; to slej ko prej velja tudi za odprte meje. Večja navzočnost v Evropi prinaša tudi večje možnosti vpliva na obstoj in razvoj Slovencev v Avstriji.

Član izvršnega odbora RK SZDL Željko Jeglič je v uvodni besedi opozoril, da so razlike v pogledih med obema osrednjima organizacijama koroških Slovencev del politične realnosti in bi bilo odveč pričakovati, da bi med Slovenci na Koroškem vladala nekakšna monolitnost.

Treba je izkoristiti dobre strani nastalega položaja, to pa pomeni različne poti in različno taktiko ob osnovni skupni strategiji in skupnem cilju. Obe organizaciji koroških Slovencev naj bi se dolgoročno dogovorili o glavnih smereh skupne strategije.

Tajnik ZSO dr. Sturm je poudaril, da se je spor med koroškimi Slovenci začel tedaj, ko je poslanec Karel Smolle glasoval za ločitveni šolski zakon. To je bila po njegovem mnenju povsem napačna odločitev. Zavzel se je za poenotenje med koroškimi Slovenci, vendar „od spodaj“, po demokratični poti.

Grile je pojasnil pot do presoje, da z demonstracijami ne bi bilo mogoče ovreči sklepa treh strank o dvojezičnem šolstvu, in do sklepa, da je treba začeti dialog z avstrijskimi oblastmi. Zavzel se je tudi za enotno organizacijo koroških Slovencev.

Dr. Teodor Domej je kritično razčlenil prve korake spremenjenega dvojezičnega šolstva.

**HEUTE
IM**

**SLOVENSKI
VESTNIK**

Die Seite
für unsere
deutschsprachigen
Leser/innen

Smolle verlangt Schließung von Obir und Magdalen...

Der Opportunismus des grün-alternativen Abgeordneten Karel Smolle kennt offensichtlich keine Grenzen. Im Rahmen der Budgetdebatte des österreichischen Parlamentes verlangte Smolle laut Bericht der „Wiener Zeitung“ vom 4. Dezember 1988 die Schließung der bei-

den Kärntner Zellstoffwerke Obir und Magdalen. Angesichts aller Bemühungen des Eigentümers, der Geschäftsführung, des Betriebsrates und der gesamten Belegschaft der Fabrik, sowie der im Falle einer Schließung betroffenen Gemeinden kann eine derartige Forderung des

Grün-Abgeordneten nur als „Schlag ins Gesicht all derer, die sich verzweifelt um den Erhalt des Werkes bemühen“, bezeichnet werden.

Die fragwürdige Rolle Smolles in Sachen „Obir“ wird durch einen, in großer Aufmachung erschienenen Artikel im „naš tednik“ vom 5. August 1988 augenfällig:

Unter dem Titel „Smolle: Auch für Obir muß eine Lösung gefunden werden!“ ruft Smolle zu einer gemeinsamen Solidaritätsaktion für den Erhalt des Werkes und der über 200 bedrohten Arbeitsplätze auf. Vier Monate später verlangt derselbe Karel Smolle im österreichischen Parlament die Schließung des Werkes...!

Slowenische Bauern warnen vor EG

Janko Zwitter, Landwirtschaftskammerrat der Gemeinschaft der Südkärntner Bauern, verlangte bei der letzten Vollversammlung, daß die Kammer sich gegen einen Beitritt Österreichs zur EG ausspricht. Zwitter wies nach, daß die Bauern die am stärksten betroffene Berufsgruppe wären, daß sie mit einem Agrarpreisverfall zu rechnen hätten und daß auch die Zahl der Bauern wegen der Strukturschwächen rapid

abnehmen würde. Doch offensichtlich sind die Kammerräte der anderen Bauernfraktionen nicht bereit sich Gedanken über die negativen Folgen zu machen. Zwitter verlangte auch Subventionen für die zweisprachige Bildungsarbeit, die von der Bäuerlichen Bildungsgemeinschaft geleistet wird.

Villacher Literaturpreis 1989

Die „Gruppe 508“, das Kulturstadamt der Stadt Villach und die Bank für Kärnten und Steiermark präsentierten im Rahmen einer Pressekonferenz die Neuausschreibung des Literaturpreises der Stadt Villach und der BKS 1989.

Nach Prosa, Lyrik, Drama und Hörspiel steht für das Jahr 1989 wieder Prosa auf dem Programm. Die Ausschreibung des Literaturpreises ist auf Kärnten beschränkt, die Altersgrenze für Autorinnen und Autoren wurde mit dem vollendeten 27. Lebensjahr festgelegt. Gesucht werden Prosatexte im Umfang von maximal 7 Maschinschreibseiten (pro

Einsendung nur je eine Einreichung), die Themenwahl ist frei, Einsendeschluß ist der 31. März 1989.

Der Literaturpreis der Stadt Villach, der nunmehr zum 5. Mal ausgeschrieben wurde, ist mit 15.000 Schilling, der Literaturpreis der BKS mit ebenfalls 15.000 Schilling, sowie der Förderungspreis der BKS mit 5.000 Schilling dotiert.

Die Jury bilden Dr. Helga Mračnikar, Mag. Hermann Wintersteiner und Klaus Amann. Wie Dr. Götz von der „Gruppe 508“ und Dir. Pirker von der BKS mitteilten, wird der Literaturpreis im Juni 1989 verliehen.

„Die Kärntner“ in Villach und in Völkermarkt

Nach der Fusionierung der Villacher Sparkasse mit der Zentralsparkasse Wien wird die „Kärntner Sparkasse“ bereits in den nächsten Tagen in Villach (Ringmauerstraße 10) und in Völkermarkt (Hauptplatz) Geschäftsstellen eröffnen, teilte Vorstandsdirektor Michael Krainz anlässlich einer Pressekonferenz mit. Krainz bedauerte, daß trotz drei angebotenen Varianten keine „Kärntner Lösung“ zum Zug kam.

„Didaktische Werkstätten mit Inhalten erfüllen!“

Die „schlechten Erfahrungen mit mündlichen Vereinbarungen“, betreffend die Schaffung und Führung Didaktischer Werkstätten an den zweisprachigen Schulen in Südkärnten, haben die Schulkonferenz der VS Sittersdorf/Zitara vas dazu bewogen, dem Zentrum für Schulversuche in Klagenfurt konkrete Vorschläge zur effektiveren Gestaltung dieser Werkstätten zu übermitteln.

In einem Schreiben der Schule Sittersdorf/Zitara vas an den Hauptverantwortlichen für Didaktische Werkstätten, Dr. Dieter Antoni wurden von der Schulkonferenz folgende Voraussetzungen für eine effektivere und inhaltlich zufriedenstellende Führung von didaktischen Werkstätten genannt:

- Freiwilligkeit der Teilnahme für alle Lehrer (einschließlich der Zweitlehrer)
- demokratisches Vorschlagsrecht und Wahlmöglichkeit des zweisprachigen Leiters der Didaktischen Werkstätte für jeweils ein Jahr
- demokratisches Vorschlagsrecht und Wahlmöglichkeit des zweisprachigen wissenschaftlichen Betreuers für jeweils ein Jahr

- Arbeitskreis des wissenschaftlichen Betreuers: Begutachtung der erarbeiteten Lehrmaterialien hinsichtlich Einsatzmöglichkeit im Unterricht. Beratung der Lehrer in pädagogisch-didaktischer Hinsicht
- klare Definition des Aufgabenbereiches des Leiters der Didaktischen Werkstätte.
- Schwerpunktsetzung:
 - a) Lehrmaterialienentwicklung für den Unterricht an zweisprachigen Volksschulen
 - b) Zweitlehrereinsatz-Erprobung pädagogisch-didaktisch vertretbarer Möglichkeiten.
- Offenhaltung der Didaktischen Werkstätten nach Bedarf
- Einbindung der Elternschaft zur Vervielfältigung von Lehrmaterialien

- Erfahrungsaustausch mit anderen Didaktischen Werkstätten
- Offenlegung der Finanzierung (Entgelt für die wissenschaftlichen Betreuer, Entgelt für die Leiter, Fahrtkostenvergütung, Pauschalbetrag für den Ankauf von Material für die Ausarbeitung von Lehrmitteln usw.)
- Klärung über die Benützung eines geeigneten Raumes
- zweisprachige Ausschreibungen (deutsch und slowenisch)

Mit der Formulierung dieser zwölf Voraussetzungen entspricht die Schulkonferenz der VS Sittersdorf/Zitara vas, an der die Einrichtung einer Didaktischen Werkstätte ebenfalls geplant ist, dem Wunsch der überwältigenden Mehrheit der Lehrer an zweisprachigen Schulen in Südkärnten und trägt damit auch den pädagogisch-didaktischen Notwendigkeiten für zweisprachige Schulen Rechnung.

Stalno slovensko gledališče iz Trsta Posobljen Kralj

V organizaciji Krščanske kulturne zveze je 8. decembra v celovškem Mestnem gledališču v Celovcu gostovalo Stalno slovensko gledališče v Trstu, ki nam je uprizorilo Cankarjevo dramsko delo Kralj na Betajnovi. S tem KKZ in z njo številni gledalci, ki so domala napolnili doračno celovškega Mestnega gledališča počastili 70-letno smrti Ivana Cankarja.

ANDREJ KOKOT

Znano je bilo, da nam bodo Tržačani predstavili delo prvaka slovenske drame Ivana Cankarja, njegovega Kralja na Betajnovi, toda to je bil nov, posodob-

ljen Cankar. Režiser M. Uršič je krepko posegel v dilo in skupaj s scenaristom Marjanom Kravosom Kralj na Betajnovi postavil v nov, selen ambient, v veliko me-palačo bogatina.

Kralj na Betajnovi je uničil tudi iskreno ljubezen

TRIBUNA BRALCEV

O pravicah „Koroške duše“

Poštovani Franc Kattinig,

Tvoje pismo Založbi Drava z dne 29. 11. t. l. sem prejela. Prebrala pa sem tudi Tvoje pismo Slovenskemu vestniku (SV, 2. 12. 1988, str. 5). Odgovarjam Ti na oboje hkrati, zato pošiljam kopijo tega pisma tudi Slovenskemu vestniku.

Niti izstavljanje računov za licenco, niti zahteva po „dokazilnih izvodih“, niti grožnje s „pravnimi koraki“ in z „drugimi možnostmi“ ukrepanja, ne bodo spremenila dejstev, ki sem Ti jih v glavnem že objasnila v svojem pismu z dne 24. 11. t. l.

● Založba Drava je leta 1985, takoj po predavanju prof. Ringla „die Kärntner Seele“ v Hodišah, dobila dovoljenje za objavo (enkratni natis) tega predavanja v „Slovenische Jahrbücher“. Dal ga je takratni in prvotni lastnik pravic prof. Ringel uredniku in soizdajatelju „Slovenische Jahrbücher“ dr. Vladimiru Wakounigu. Oba Ti to lahko potrdita.

● 3. januarja 1986 je, kot pišeš v svojem pismu z dne 29. 11., Mohorjeva založba dobila „vse pravice“ za objavo tega predavanja. Od tega dne dalje je torej Mohorjeva založba lastnik vseh pravic. Po založniških in siceršnjih navadah, ki se jih drži menda tudi Mohorjeva založba, velja pogodba šele od datuma njenega podpisa

dalje. Če je v pogodbi med prof. Ringlom in Mohorjevo založbo zapisano drugače in ta pogodba razveljavlja vse dogovore pred njenim podpisom, te prosim za kopijo. V tem primeru si založba Drava pridržuje vse nadaljnje ukrepe, tudi pravne.

Z nakupom knjige „Slovenische Jahrbücher 1986–1988“ (178 šil.; 255 strani) ima bralec/bralca na voljo avtentično besedilo hodiškega predavanja prof. Ringla „Die Kärntner Seele“ (kot je Slovenski vestnik 25. 11. 1988 pravilno poročal) ter celo vrsto zanimivih razprav o „interferencah med jeziki in kulturama na Koroškem“ – z risbami Jožeta Boschitza.

Z nakupom knjige „Die Kärntner Seele“ (480 šil.; 214 strani) je bralec/bralca na voljo redigirano predavanje prof. Ringla (saj v knjigi piše: „Nach einem Vortrag, gehalten am 15. September 1985 in Keutschach, ergänzt während der Jahre 1986 und 1988“) ter izbor literarnih in umetniških del koroških avtorjev in slikarjev, med njimi tudi treh (!) koroških Slovencev: Florjana Lipuša, Gustava Januša in Valentina Omana. Sicer pa sta (vsaj v knjigarni „Drava – Naša knjigarna“) na razpolago obe knjigi in bralec lahko presodijo sami. Lep pozdrav

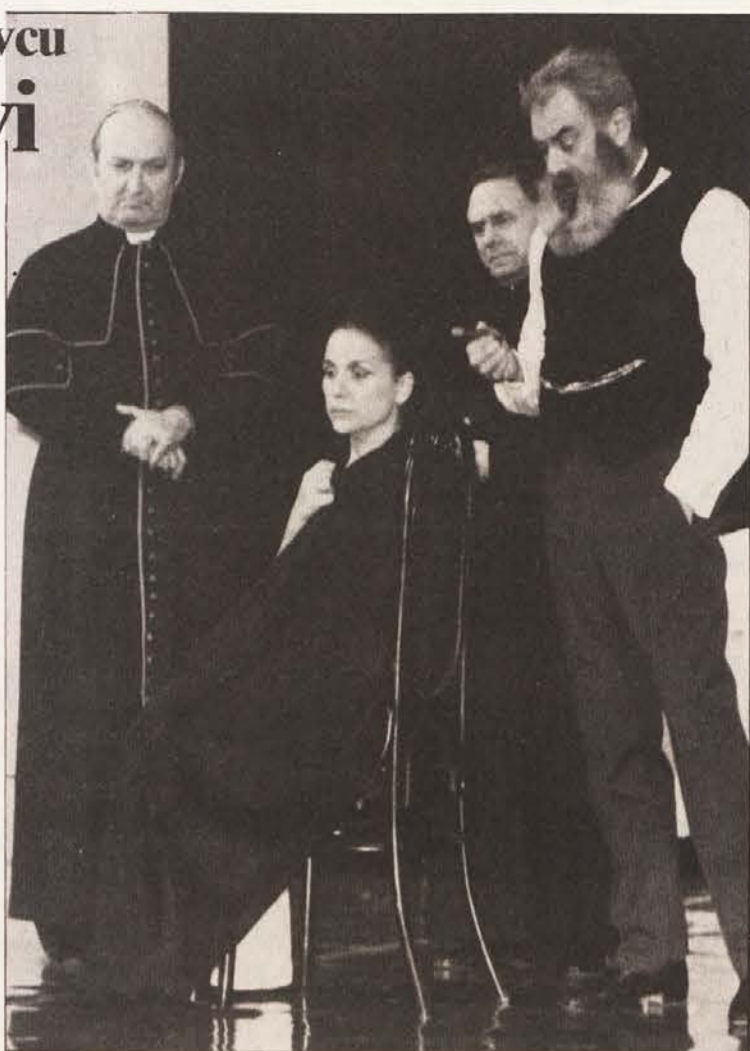
dr. Helga Mračnikar,
vodja Založbe Drava

Postovalo v Celovcu Betajnovi

To je igra mafije, tajnih prodajarskih lož, multinacionalnih podjetij. To je igra oblasti in lastnežev, ki gazijo med toplimi človeškimi trupli... Tako prvi režiser Uršič o svoji postavi Kralja na Betajnovi in tako zvest generalni Cankarjevi izpovedi, namreč ostri križev, ki grabijo po denarju in lepijo po oblasti.

Ko Jožef Kantor (Boris Cezar) ni več tisti glasni kralj Betajnov, kakšnega smo poznali doslej, temveč perfidni in mogotec (a zato nič manj razan), ki s pomočjo svojega lastva spretno vihti oblastni žezlo in ga tudi umor ne s tira; s pomočjo področnih hinavskih sodnikov in cerkvenih dostojanstvenikov ter inčadi celo utrdi svojo vlogo prega in poštenega meščana družinskega poglavarja.

Uršičevem Kralju na Betajnovi (razen dejanje umora) ni dovoljenih viškov, ker jih ne more najti; saj je cela predstava briljantna igra, zgrajena na kleni besedi Ivana Cankarja in zgoščeni režiserjevi interpretaciji. Kralju so poleg glavnega igralca Petra Cavazze doprinesli ostali igralci interpreti vlog kot so: Hana Bratuž (Hana), Maja Gogalič (Franca), Miranda Kralj (Nina), Silvij Kobal (Mec), Vladimir Jurc (Maks), Petje (prošt), Adrijan Kralj (župnik), Tone Gogala

Kralj na Betajnovi je v svojo korist vpregel celo cerkev in sodnike

(Bernot), Boris Kralj (sodnik), Alda Sošič (hčerka) in drugi. Videli smo eno izmed najboljših gledaliških uprizoritev, s katero so Tržačani dosegli velike uspehe tudi na Borštniko-

vem in drugih gledaliških srečanjih. Žal je delala težava slaba akustika, kar se je deloma odražalo (posebno v zadnjem delu dvorane) v slabi slišnosti nekaterih igralcev.

Kulturno pismo iz Prekmurja: Narodnostna oddaja Mostovi – Hidak na poti v drugo desetletje

Madžarska narodnost v Sloveniji je dobila 25. oktobra 1978 svojo prvo dvojezično televizijsko oddajo Mostovi – Hidak. Na začetku so bile oddaje enkrat mesečno po pol ure, nato so jih združili v skupno oddajo z italijansko narodnostjo – Mostovi – Hidak – Ponti, in sicer dvakrat mesečno po pol ure, zadnjih pet let pa je oddaja zopet le za madžarsko narodnost, enako po pol ure, kakor prej za obe narodnosti skupaj. TV Ljubljana predvaja oddaje ob torkih ob 18.30 na svoji drugi mreži, naslednji dan pa jih ponavlja v dopoldanskem in popoldanskem času na prvem programu. Ta čas sodi oddaja v uredništvo notranjepolitičnih in gospodarskih oddaj, samostojno jo pripravljajo v murskosoboškem TV dopisništvu, njen urednik pa sem že šest let podpisani novinar.

Mostovi – Hidak niso samo oddaja za madžarsko narodnost, ki ima na voljo še svoj tednik in vsakodnevni radijski program v Murski Soboti, marveč so hkrati priložnost za vso Slovenijo, da spoznava življenje narodnosti. Oddaja, kot vsaka narodnostna informacija, opravlja torej večplastno in za narodnost nedvomno zelo važno poslan-

stvo. Ker je neposredno ob meji madžarska narodnost, oddaje spremljajo tudi gledalci na Madžarskem, dokler pa TV Ljubljana ni imela oddaje Slovenci v zamejstvu, pa so v tej oddaji objavljali tudi prispevke iz življenja porabskih Slovencev.

Poleg informiranja imajo Mostovi – Hidak neprecenljivo vlogo tudi za vzpodbujanje narodnostne kulture, tako ljubiteljske kakor poklicne, kot sta izvirna književnost in likovna ustvarjalnost.

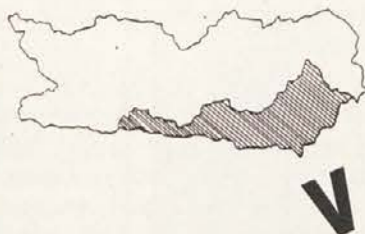
Oddaja ima po mnenju urednika, sosveta in stalnih zunanjih sodelavcev iz vrst novinarjev madžarske narodnosti naslednje cilje in vsebinske poudarke: na prvem mestu je temeljito in vsestransko spremljanje narodnostne vzgoje in izobraževanja na vseh ravneh in v vseh okoljih; dalje si prizadevamo spremljati uveljavljanje narodnosti v vseh porah življenja, poizkušamo sproti ovrednotiti uresničevanje dvojezičnosti v vsakdanjem življenju in poslovanju, spremljajo bogate stike narodnosti z matičnim narodom, z madžarsko narodnostjo v Jugoslaviji in z drugimi narodnostmi v Jugoslaviji in izven meja, pričemer nas posebej pritegujejo

stiki z zamejskimi Slovenci, ne prezremo strokovnega proučevanja narodnostne problematike, veliko oddajnega časa namenjamo življenju na podeželju, snemamo nekatere etnografske značilnosti, ki bi sicer izginile, objavljamo portrete pomembnih in zaslužnih občanov ne glede na stroko in poklic, pokukamo v delovanje različnih društev, tudi športnih itd. itn.

Desetletnica, oddaje nekako sovpadajo z resnimi razmišljanji o njeni temeljiti presnovi. TV Ljubljana pripravljajo za drugo mrežo tako imenovane regionalne programe, ki bi jih pripravljali studii v Ljubljani, Mariboru in Kopru. V teh programih naj bi bili vsak teden enkrat vključeni tudi Mostovi – Hidak. S pogostejšimi, a krajšimi oddajami bomo lažje sledili dogajanju v narodni skupnosti, kot doslej pa bomo skrbeli tudi za daljše, analitične prispevke z enakimi vsebinskimi usmeritvami. Nada-ljevali bomo tudi s sodelovanjem z madžarsko TV iz Budimpešte, z novosadsko in zagrebško televizijo ter s studiom Osijek.

Snovalci oddaje Mostovi – Hidak si bomo prizadevali, da bi bila v drugem desetletju oddaja še bolj gledljiva in tudi gledana tako med narodnostjo kot večinskim narodom in onstran meja.

Ernest Ružič

V ZRCALU

Razpis literarne nagrade 1989

BELJAK. – „Skupina 508“ (Gruppe 508) v sodelovanju s kulturnim uradom mesta Beljak in „Bank für Kärnten und Steiermark“ petič razpisuje literarno nagrado mesta Beljak za leto 1989. Tokrat so spet na vrsti prozna besedila, starostna meja za avtorice in avtorje pa je 27 let. V žiriji, ki bo odločala o nagrajencih literarne nagrade mesta Beljak v višini 15.000 šilingov, literarne nagrade „Bank für Kärnten und Steiermark“ v višini 15.000 šilingov ter razvojne nagrade BKS v višini 5.000 šilingov bo sodelovala tudi vodja založbe „Drava“ dr. Helga Mračnikarjeva. Prozna besedila je treba poslati na naslov „Förderungspreis 1989“, c/o Peter Resch, Baptist Türkstraße 11, 9500 Villach/Beljak do najkasneje 31. marca 1989. Nagrade bodo podelili predvidoma v juniju 1989.

VS pogreša določena težišča

BOROVLJE. – Kot smo že poročali je boroveljski občinski odbor na seji 2. 12. 1988 soglasno sprejel 2. dodatni proračun za leto 1988 (plus 2,2 milj.) in proračun za leto 1989 (127 milj. šil). V imenu frakcije FBI, ki ima v občinskem odboru šest mandatarjev, je za proračun glasoval tudi njen vodja Werner Socher. Ta frakcija je imela pridržek le v eni točki: ne strinjajo se z gradnjo kanalizacij na podeželju. Študije so namreč ugotovile, da so na podeželju bolj učinkovite moderne in majhne greznice. Poleg tega je opozoril, da odplake, ki se iz prečiščevalne naprave izlivajo v Dravo, na desnem bregu povzročajo vedno večje razširjanje alg.

V imenu Volilne skupnosti Borovlje je magister Peter Waldhauser izrekel svoje soglasje s proračunoma in menil, da kljub skromnim možnostim, ki so dane, vendarle pogreša določena težišča komunalne

politike v prihodnjem letu.

Soglasno sta bila sprejeta tudi sklepa o razširitvi otroških vrtcev (treba je bilo ustanoviti še 5. skupino) in o sanaciji ljudske šole v Slovenjem Plajberku. Pri tem je župan dr. Helmut Krainer dodal, da načrti žal niso bili pravočasno izgotovljeni, da pa bodo sedaj pohiteli z izvedbo popravil.

Sprejeli so tudi sklep, da občina ne prevzame stroškov za asfaltiranje do privatnih garaž ipd., občina bo asfaltirala le, če stroške poravnajo privatniki (vendar le v primeru, če so že vgrajeni vodovod in drugi priključki).

Novi mesti

CELOVEC. – Da se odločen boj obrestuje, je dokazal primer celovške univerze. Napovedali so stavko, pa je minister že obljubil razpis dveh asistentskih mest na inštitutu za informatiko.

Prizadevni planinci!

CELOVEC. – Slovensko planinsko društvo Celovec se iskreno zahvaljuje darovalcema Kristiju Lajčaharju iz Kotmarea vasi za ovco in dr. Valentinu Kaklu iz Loga za štedilnik (ki bo v bodoče grel in kahal v koči na Bleščeči).

Prav tako se zahvaljuje Tončiju Korenu iz Šentjankoba in Hanziju Schleicherju z Brezij za pripravo kurjave za zimo, Romiju Tuschu iz Škofič in njegovim prijateljem pa za popravilo zidu omenjene koče.

SPD Celovec obvešča, da je koča na Bleščeči od decembra do maja odprta vsako nedeljo in praznik.

NOVOLETNI SEJEM

KRANJ,
16.-24. 12.
88

OGLAS

V Žvabeku po ugodni ceni prodajam **gradbeno parcelo s hišo** v gradnji. Telefon: 0463/54217.

Restavracija Kegljišče

JUENNA

Teden
lovskih
specialitet

od 8 do 18.

December

decembra

V naši kuhinji Vam postrežemo z izbranimi jedmi, pripravljenimi iz mesa jelena, divjega prašiča, sme, divjega zajca in divje rase.	8 Četrtek 9 Petek 10 Sobota 11 Nedelja 12 Ponedeljek 13 Torek 14 Sreda 15 Četrtek 16 Petek 17 Sobota 18 Nedelja
--	---

Priporočamo rezervacije miz, tel.: 04230/271
P.S. Podjetjem in društvom se priporočamo za božičnice.

Slovenska prosvetna zveza je prejšnji ponedeljek predstavnikom javnih občil predstavila svojo redno letno knjižno zbirko – knjižni dar za leto 1989; sedaj pa s predstavitvami nadaljuje pri krajevnih prosvetnih društvih, kjer z branjem iz izdanih knjig sodelujejo tudi avtorji. Cena za zbirko, ki zajema šest posameznih del, znaša samo 348 šilingov, seveda pa je mogoče kupiti tudi vsako knjigo zase, v tem primeru je cena za posamezni izvod razumljivo višja kot v zbirki. Bogato knjižno bero, ki vsebuje tudi dela domačih avtorjev, je SPZ izdala v Založbi Drava, zanjo odgovarja dr. Helga Mračnikar, za uredništvo in pravočasni izid je skrbela Vida Obid. Knjige Koroški koledar, Koroški Slovenci in leto 1938, Gorše storije in Pesmi E. Frieda je grafično opremil Tomo Weiss, natisnila pa jih je Tiskarna Drava v Celovcu. Kakor je razvidno iz predstavitev posameznih del, je zbirka primerna za vsakovrstnega bralca.

Knjižni dar SPZ za leto 1989 – tudi z deli domačih avtorjev

Koroški koledar je pravi kalmanah, saj poleg koledarskega dela vsebuje prispevke o pereči narodnostni politiki, zlasti o šolstvu, in replike na pomembne zgodovinske trenutke v letih nacizma. Gre pa tudi za pomembne versko-politične dogodke v letu 1988 kot tudi za leposlovne prispevke, med njimi je tudi razmišljanje lužiškosrbskega pisatelja Jurija Koča o bolečem izginevanju neke vrste.

Pregledna in ilustrativno zanimiva je slikovna kronika pomembnih kulturnih dogodkov v preteklem letu. V Koroškem koledarju je še vrsta drugega zanimivega branja, ki bo pritegnila bralčevo zanimanje. Koroški koledar, 157 strani, broširan, cena za posamični izvod znaša 95 šilingov.

Dogodki leta 1938

Nadvse dragocena je knjiga dr. Teodorja Domeja Koroški Slovenci in leto 1938, v kateri je opisal razvoj dogodkov leta 1938, ko je vsa Avstrija (tudi koroški Slovenci) glasovala za priključitev k Hitlerjevi Nemčiji. To knjigo bi moral vzeti v roke vsak Slovenec, zlasti mladina, kateri dogodke takratnega časa prikrivajo ali prikazujejo v napačni luči.

Teodor Domej je vse opisal na osnovi dokumentacije, predvsem tiste, ki se nanaša na slovensko narodno skupnost na Koroškem in na odnos nacistične oblasti, ki je prav kmalu pokazala svoj pravi obraz, namreč z zahtevo po popolnem ponemčenju dežele.

Knjiga Koroški Slovenci in leto 1938 ima 80 strani, posamičen izvod stane 60 šilingov.

Pesmi opomina

SPZ je v knjižni dar vključila tudi zbirko pesmi avstrijskega pesnika Ericha Frieda,

znanega borca za pravice ponižanih in zatiranih narodov. V slovenščino jih je prevedel Andrej Kokot, avtorja pa v uvodu predstavlja Emil Cesar.

Izbor Friedovih pesmi je prvi, ki je izšel v slovenskem jeziku, zato bo zbirka zagotovo zbudila zanimanje bralcev v širšem slovenskem kulturnem prostoru. Avtor se je izida svoje poezije v slovenščini nadvse veselil, žal pa mu ni bilo dano, da bi izdajo doživel. V zbirki je tudi več pesmi, ki jih je Fried posvetil koroškim Slovencem. Pozorno prebivanje njegovih pesmi

bo naš najčastnejši poklon njegovemu spominu. Erich Fried: Pesmi, 88 strani, cena 90 šilingov.

Iskre spomina

Tako bi lahko označili zbirko Janka Messnerja, ki je v knjigi Gorše storije objavil vrsto avtobiografskih doživetij. Messner je tudi tokrat klen v izrazu, jasen v izpovedi in zato brez dvoma dostopen in razumljiv slehernemu bralcu. Messnerjeva knjiga Gorše storije tvori skupaj z Friedovimi pesmimi leposlovni del knjižnega daru, hkrati pa je to tudi najobsežnejše delo v zbirki, saj ima knjiga 294 strani. Vendar gre v njej za krajša besedila, ki ne utrujajo, temveč spodbujajo zanimanje in k vztrajnemu branju. Knjiga Gorše storije stane 145 šilingov, v prodaji pa je tudi vezana v platno, v tem primeru stane nekaj več – 178 šilingov.

Izlet v naravo

Za vse, ki se čutijo povezane z naravo, je knjiga Travniške rastline na Slovenskem prava paša za oči. Andrej Seliškar in Tona Wraber sta izbrala sto pogostnih vrst

trav, s katerimi se srečujemo in čestokrat ne vemo za njihova imena. Avtorja bralcu opisujeta vse travniške rastline, barvne fotografije pa jih prikazujejo v njihovem naravnem okolju. Knjiga je iz zbirke Prešernove družbe; oprema je zelo razkošna, saj je poleg tega, da vsebuje barvne reprodukcije, vezana v polplatno, ima 233 strani, cena za posamezen izvod pa znaša 100 šilingov.

Pravljica za otroke

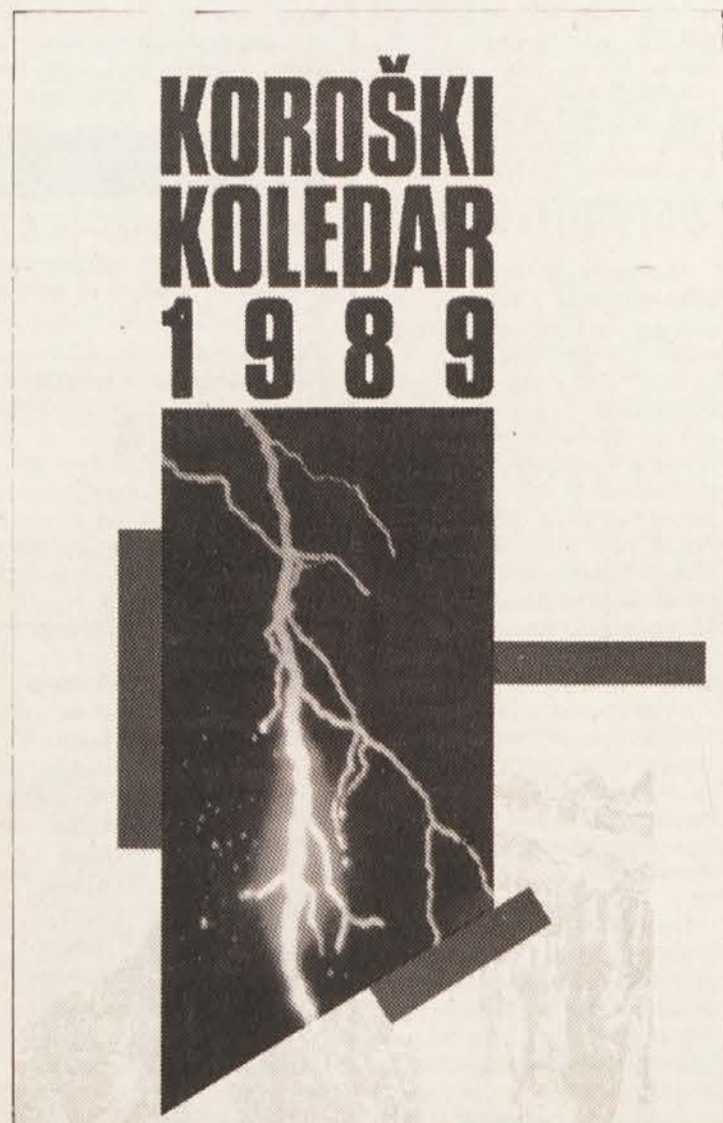
Našim najmlajšim je namenjena kasetna s posnetkom Pravlјice o Zlatorogu. Tajnik SPZ pravi, da je to poizkus otrokom približati živo slovensko besedo, da jo slišijo. To je brez dvoma poseben čar, še prav posebej, ker osebe v pravljici interpretirajo znani slovenski igralci. Povrh tega je pravljica opremljena s primerno glasbo in posneta v stereofonski tehniki. Pritegnila ne bo le mladih, ampak tudi starejše poslušalce. Kasetna stane samo 60 šilingov.

Knjižni dar lahko kupite ali naročite na tajništvo SPZ (tel. 0463/51 43 00 20), pri krajevnih slovenskih prosvetnih društvih, v knjigarni „Naša knjiga“ v Celovcu, Pavličeva 5-7,

Kje dobite knjižni dar?

distribucijo za Slovenijo, Trst in Gorico pa ima ADIT-DZS, Ljubljana, Kardeljeva 8/II, p. p. 171.

Še enkrat svetujemo, da kupite ali naročite celotno zbirko, saj je to dejansko lep knjižni dar, primeren za božično ali novoletno darilo.

TO
13. 12.

10.15 Šolska TV: Jaz in moje okolje; 13.40 Papež Wojtyła; 16.30 Poročila za otroke; 17.05 Viki in silaki; 17.30 Oddaja z miško; 18.00 Mi; 18.30 Angel na zemlji; Otroci pripovedujejo; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Univerzum; 21.00 Pogled in zmagaj; 21.07 Dallas; 21.55 Ti pripadaš meni, film; 23.30 Zahodno od Santa Feja; 23.45 Aktualno.

16.00 Wurlitzer; 17.00 Šolska televizija: Talisman; 17.15 Glasbeni instrumenti; 17.30 Orientacija; 18.00 Alf; Lokalni TV-sporod; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Inozemski report; 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Papež Wojtyła; 23.15 Note mednarodnega turizma.

9.50 Videostrani; 10.00 Mozaik; 11.00 Angleščina; 11.20 Videostrani; 17.55 Lonček, kuhaj; 18.00 Čisto pravi Gusar; 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.10 Božično drevo; 21.40 Osmi dan; 22.20 Dnevnik; 22.35 DP v hokeju – Jesenice; Kompas Olimpija; 22.55 Pokal pokalnih zmagovalcev v košarki – Cibona; Jalgiris; 0.15 Videostrani.

SR
14. 12.

9.05 Zaklad Sulejmana; 10.05 Šolska TV: energija; 13.40 Papež Wojtyła; 16.30 Novi vodnjak; 16.55 Poročila za otroke; 17.05 Heathcliff & Riffraff; 17.30 Dusty; 17.55 Otrokom za lahko noč; 18.00 Mi; 18.30 Angel na zemlji; Otroci pripovedujejo; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Vlak (1); 21.55 Fracass, brezobzirni kavalir; 23.30 Kobra, prevzemite; Aktualno.

16.00 Wurlitzer; 17.00 Premlad za invalidski voziček; 17.30 Dežela in ljudje; 18.00 Magazin Alpe-Jadran; 18.30 Lokalni TV-sporod; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Argumenti; 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.20 Papež Wojtyła; 23.10 Nočni studio; 0.10 Aktualno.

9.55 Videostrani; 10.05 Osmi dan; 10.50 Svetovni pokal – smuk (ž); 11.45 Božično drevo; 13.10 Videostrani; 15.45 Svetovni pokal – smuk (ž); 16.25 Poročila; 16.40 Osmi dan; 17.45 Kuža laja mijav; 18.05 Vrtnica male gospodične; 18.15 Po brezkončnosti sveta: Tema svetle poti; 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; 20.10 Film tedna; 22.40 Dnevnik.

ČE
15. 12.

9.30 Dežela in ljudje; 12.15 Klub seniorjev; 13.40 Papež Wojtyła; 16.30 Am, dam, des; 16.55 Poročila za otroke; 17.04 Inšpektor Gadget; 17.25 Doživetja otroškega varuha; 17.30 Zarota na Temzi; 18.00 Mi; 18.30 Angel na zemlji; 19.30 Čas v sliki; 20.15 Velika priložnost; 21.45 Studio lota; 21.55 Ponoči, ko je prišel hudič; Mannix.

16.00 Wurlitzer; 18.00 1-2-X (nogolet in toto); 18.30 Lokalni TV-sporod; 19.00 Čas v sliki; 19.20 Znanje danes; 19.30 Čas v sliki; 19.57 Kulturni žurnal; 20.15 Notranjepolitični pregled; 21.05 Posnetek od blizu; 21.55 Pogledi s strani; 22.00 Čas v sliki; 22.25 Klub 2; Poročila.

9.35 Videostrani; 9.45 Mozaik; 10.25 Slovenski ljudski plesi; 10.50 Svetovni pokal – smuk (ž); 15.55 Svetovni pokal – smuk (ž); 16.35 Poročila; Videostrani; 17.50 Čiračara; 18.15 150 let Rezijske folklorne skupine; 18.45 Risanka; 19.30 Dnevnik; Tednik; 21.15 Afera Caillaux; 22.30 Retrospektiva jugoslovskega filma – 30 let nagrade Jelen.

B. Kingsley v vlogi Lenina

Sreda, 14. 12. 1988, TV A1, 20.15 – Ben Kingsley, znan predvsem iz filma „Ghandi“, v katerem je odlično odigral vlogo velikega znanilca nenasilnega upora, igra tokrat glavno vlogo v filmu „Vlak“. V režiji Damiana Damianija Ben Kingsley upodablja Vladimira Iljiča Uljanova – Lenina. Prvi del se začne v Berlinu leta 1917. Vodstvo nemške vojske se odloči, da podpre rusko revolucijo, ker v tem vidi zadnjo možnost, da se vojna zaključi. V ta namen pa mora nasprotnik vojne in revolucionar Lenin s posebnim vlakom zapustiti Švico, kjer je v pregnanstvu in se napotiti v Rusijo. Drugi del je na sporedu v nedeljo, 18. 12. 1988, TV A2, 20.15.

Noč miru? K. Wojtyła

Torek, 13. 12. 1988, TV A2, 23.15 – Lahko imenovana noč miru doprinese k svetovnemu miru? Vsaj organizatorji so prepričani, da je mednarodna noč turizma prikladna za to. Ali je res tako, se sami prepričajte.

Usodno za očeta in sina

Četrtek, 14. 12. 1988, TV LJ1, 22.25 – Režiser Miomir Stamenković je z „Volkom s Prokletij“ ustvaril akcijski film, zgodbo iz časa italijanske okupacije v divjem gostvu Prokletij.

„Ko se rodi sin, se posadi jablana, ko sin umre, se jablana podre“, je moto filma. Ta etnografski uvod daje epsko širino tragični zgodbi o Volku, ki je izgubil že dva sina. Ostane mu le najmlajši, ki se po šolanju v Italiji vrne v kraj otroštva k Fuad begu. Ta je sodelavec okupatorja, zato pa se tudi najmlajši sin pridruži izdajalcem. Volk seveda ni izdajalec, zato pa je srečanje med očetom in sinom tem bolj usodno.

RADIO KOROŠKA

18.10–19.00

SLOVENSKE ODDAJE

Torek, 13. 12.
Halo prijatelji –
davčna reforma
1. 1. 1989

Sreda, 14. 12.
Okroggle viže

Četrtek, 15. 12.
Rož–Podjuna–Zilja

Več ugodnosti po novi davčni reformi

Torek, 13. 12.:

Davčna reforma 1. januarja prihodnjega leta bo, kot zatrjuje finančni minister Lacina, avstrijskim davkoplačevalcem skoraj v celoti v bistvu izboljšala položaj. Davki na plače bodo manjši, napoveduje. Odpadle pa bodo številne posebne ugodnosti, katere so posamezni poklicni sloji doslej lahko odpisovali od davka. Spremenjeni položaj sedaj seveda vsakemu delojemalcu postavlja nove zahteve. Zlasti vozači bodo lahko odpisali večjo vsoto, če imajo dolgo vožnjo do službenega mesta.

Kako izkoristiti druge ugodnosti in kakšni bodo novi davki, boste lahko slišali v slovenskem radijskem sporedu – v servisni oddaji 13. decembra.

Planine v sliki

Še do petka, 16. decembra, si je v zadnji sobi kulturne taberne Pri Joklnu v Celovcu možno ogledati razstavo Slovenskega planinskega društva pod naslovom „Planine v sliki“. Svoje posnetke razstavlja šest planincev. Žirija bo ocenila in izbrala najboljše.

To je bilo miklavževanje

To je bilo miklavževanje pri Kovaču na Obirskem, v Kulturnem domu Danice v Šentprimožu in v kulturni taberni pri Joklnu. Otroke ni obiskal samo Miklavž in jih obdaril, lutkarji z Jesenic so z zmajčkom, ki je mimo vseh

hudih oblakov s pomočjo vetra prinesel pismo soncu, otrokom in staršem napravili veliko veselje. Poleg tega so se otroci naučili tudi Pesem o zmaju. Miklavževanj z lutkami se je udeležilo nad 250 malčkov in spremljevalcev.

SLOVENSKI VESTNIK

Izdajatelj in založnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem, 9020 Celovec, Tarviser Straže 16. Uredništvo in uprava: 9020 Celovec, Tarviser Straže 16, tel. (0 463) 51 43 00-30/31/32/33/34, teleks 42 20 86 ZSO. Glavni urednik: Ivan P. Lukan; urednika: Andrej Kokot, Andrej Mohar. Tisk: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec – Borovlje. Zastopstvo za Jugoslavijo: ADIT-DZS, Kardeljeva c. 8/II, p.p. 171 61000 Ljubljana. Letna naročnina: 300 avstr. šilingov; za Jugoslavijo 18.000 dinarjev. Oglasi: 1/1 stran 12.000 avstr. šilingov, za Jugoslavijo 1.500.000 dinarjev.

MENJAVA DENARJA (VALUTE) dne 9. 12. 1988

		dobite (šil.)	plačate (šil.)
za 1 ameriški dolar	\$	12,00	12,60
za 1 angleški funt	£	22,00	23,20
za 100 franc. frankov	f	200,50	210,50
za 100 ital. lir	Lit	0,92	0,97
za 100 dinarjev	DIN	0,20	0,28
za 100 švic. frankov	sfr	825,00	845,00
za 100 holand. guldnov	Hfl	614,50	630,50
za 100 nemških mark	DM	694,30	710,70

Posredujeta: Posojilnica-Bank
Zveza-Bank, Celovec

LOTTO

TOTO

21 24 35 41 43 44 (2) X22 XXX X11 X1X
Joker: 926317 b.j. Stava: 2:2, 0:1, 0:1, 0:0 b.j.

Zvezna gimnazija za Slovence v Celovcu in Združenje staršev na tej šoli
vabita na

DAN STARŠEV IN OBČNI ZBOR ZDRUŽENJA STARŠEV

ki bo v sredo, 17. decembra 1988. Ob 8.00 uri se bo pričel občni zbor, po njem pa se bodo starši lahko v času med 9.30 in 10.15 z razredniki pomenili o problemih razredov, nato pa še do 12.30 ure individualno s profesorji.

Dnevni red občnega zbora:

1. Pozdrav
2. Ugotovitev sklepčnosti
3. Poročilo predsednika združenja staršev
4. Poročilo ravnatelja šole

5. Poročilo blagajnika
6. Poročilo preglednikov računov
7. Debata in razrešnica staremu odboru
8. Volitev novega odbora
9. Referat ravnatelja dr. R. Vospernika o reformi za višjo šolsko stopnjo

10. Razno
Predsednik združenja
staršev
Ivan P. Lukan

Ravnatelj
dr. Reginald Vospernik

- šah
- smučanje
- odbojka

Šah: zmaga in poraz

Šahisti Slovenske športne zveze/Posojilnica Celovec II so v petem kolu koroškega šahovskega prvenstva v 2. razredu-vzhod nadaljevali s serijo zmag. V Liebenfelsu so tamkajšne moštvo prepričljivo premagali s 5,2 : 2,5 in si tako zagotovili možnosti za naslov prvaka. Razlika v točkah napram moštvu iz Wolfsberga se je sicer povečala na 1,5 točke, toda Wolfsberg čakajo še močne ekipe. Točke so dosegli: Branko Kolter, mag. Mirko Lausseg-

ger, Robert Hedenik, dr. Hanzi Gasser (po 1) ter Herbert Rulitz, dr. Jozi Amrusch in Ivan Lukan (po 0,5).

Manj uspešna je bila ekipa SŠŽ/Cartrans I. V nedeljo je moštvo, ki sicer ni igralo v najmočnejši postavi, izgubilo proti Možberku z 3 : 5. Zmagala sta Alojz Gallob in dr. Hanzi Gasser, remizirala pa Silvo Kovač in Herbert Rulitz.

Tekmovanje za koroško prvenstvo se bo nadaljevalo v drugi polovici januarja 1989.

Odbojkarji ŠK Dob/Aich v novih dresih, ki jim jih je podaril hotelir Breznik.

Slika: Mohar

Dve bonus-točki za ŠK Dob

Odbojkarjem ŠK Dob/Aich v koroški ligi tekme ne morejo več odvzeti drugega mesta po končanem osnovnem delu prvenstva. Odločilno tekmo za drugo mesto, ki Dobljanom hkrati zagotavlja tudi 2 bonus točki, so Dobljani odločili v svojo korist, ko so v celovski Hasnerjevi šoli premagali najnevarnejšega tekmeča, Hypo-VBK, kar s 3:1.

Kar so pokazali Dobljani, ki so igrali v postavi Gerhard Matschek, Erich Schlinder, Marko Trampuž (Kristijan

Kuschnig), Robert Aznach, Peter Trampuž in Lojz Opetnik, prav na tej tekmi v Celovcu, zbuja upanje za naprej. V taki formi so Dobljani prav gotovo sposobni, da tudi letos osvojijo naslov koroškega prvaka. VBK je sicer v prvem nizu vodil že s 13:8, toda z odlično moralno in borbenostjo so Dobljani prvi set vendarle zmagali s 15:13. Po tem uspehu jim je nekoliko zmanjkalo koncentracije, tako da so drugi niz izgubili s 14:16, toda v ostalih dveh je

Dob diktiral svojo igro in gladko premagal drugo moštvo celovškega državnega ligaša kar s 15:6 in 15:8.

Zadnjo tekmo osnovnega dela prvenstva bodo odigrali Dobljani doma v soboto 17. decembra proti ATSC, januarja se bodo borili za naslov pokalnega prvaka, februarja pa se hočejo dvakrat revanširati Wolfsbergu, najhujšemu tekmeču za naslov prvaka, kateremu so letos jeseni na žalost že dvakrat podlegli.

Želimo jim, da bi uspeli!

Mladi upi

Ta konec tedna so presenetili predvsem mlajši smučarji. Armin Assinger (na sliki) je bil v prvem smuku v Grödnju odlični drugi, v drugem pa se je uvrstil na 15. mesto. Michael Tritscher je bil najboljši Avstrijec v slalomu - uvrstil se je 3. mesto. Za največje presenečenje pa je poskrbel Patrick Ortlieb, ki je bil v smukih peti in drugi. Zmagovalec drugega smuka: Helmut Höflehner.

Stanovanjsko

varčevanje-najboljše

varčevanje za Vas!

*Vse nasvete
vam nudi Vaša
Posojilnica-
Bank*

Garantirano
stanovanjsko
izposojilo
z ugodnim
obrestovanjem.

31. decembra je prepozno!

**Če še pred 31. decembrom
vplačate 7360.- šil.,
boste dobili premijo
za leto 1988.**

**Stanovanjsko varčevanje
pa teče kljub temu
samo 6 let.**

**TO JE VAŠA ZADNJA
PRILOŽNOST**